

بررسی طیف ارتعاشی و ساختار ۲،۵-دی بروموپیریدین

سمانه اکبری جامی^۱، بی بی امینه امیدوار^۲، سید فرامرز طیار^{۲*}

^۱ گروه شیمی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شاهرود، شاهرود، ایران

^۲ گروه شیمی دانشگاه فردوسی مشهد

تاریخ ثبت اولیه: ۱۳۹۴/۴/۲۷، تاریخ دریافت نسخه اصلاح شده: ۱۳۹۴/۵/۲۹، تاریخ پذیرش قطعی: ۱۳۹۴/۶/۹

چکیده

طیف ارتعاشی ۲،۵-دی بروموپیریدین (DBP) به طور تجربی تهیه و با استفاده از روش نظری $B2PLYP/6-311G^{**}$ محاسبه شده است. طیف های تبدیل فوریه مادون قرمز و رامان به ترتیب در گستره های $4000-150\text{ cm}^{-1}$ و $3500-200\text{ cm}^{-1}$ ثبت شده اند. فرکانسهای ارتعاشی هماهنگ محاسبه شده اند و مقادیر مقیاس شده آنها با طیف های تجربی مادون قرمز و رامان مقایسه شده اند. به منظور بررسی و توصیف دقیق ارتعاشات مولکولی با استفاده از نرم افزار گوسین و محاسبات مکانیک کوانتومی، مختصات جابه جایی حرکت های ارتعاشی محاسبه و با استفاده از این مختصات توزیع انرژی پتانسیل هر ارتعاش محاسبه و تجزیه و تحلیل کامل مختصات نرمال کلیه ارتعاشات مولکولی انجام گرفت.

واژه های کلیدی: ۲،۵-دی بروموپیریدین، طیف رامان، طیف زیر قرمز، تجزیه و تحلیل مختصات نرمال، PEF ، DFT

۱. مقدمه

پیریدین ترکیب آلی هتروسیکل است که یکی از C-H های بنزن در آن با یک اتم ازت جانشین شده است. حلقه پیریدین در بسیاری از ترکیبات مهم نظیر ویتامین ها، نیاسین و پیروکسال وجود دارد. این ماده در ترکیبات به صورت یکی از حلالهای مهم در شیمی آلی و به صورت ماده اولیه در شیمی کشاورزی و شیمی داروئی مصرف می شود. شیمی و کاربرد پیریدین و مشتقات آن اخیراً نظر محققین را به خود جلب کرده است و به علت کاربردشان به عنوان مواد واسطه و اهمیت بیولوژیکی آنها به طور وسیعی مورد توجه قرار گرفته اند. اهمیت صنعتی، کشاورزی،

*عهده دار مکاتبات: سید فرامرز طیار

نشانی: مشهد - دانشگاه فردوسی مشهد - دانشکده علوم - گروه شیمی

پست الکترونیک: E-Mail: sftayyari@hotmail.com

تلفن: ۰۹۱۵۳۱۰۳۵۳۸

و بیولوژیکی پیریدین و مشتقات آن باعث شده است که این ترکیبات از نقطه نظر طیف سنجی نیز به طور گسترده ای مورد مطالعه قرار گیرند [۱۵-۱].

در این پروژه طیف ارتعاشی ۵،۲-دی برمو پیریدین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و بر اساس محاسبات نظریه تابعی چگالی تجزیه و تحلیل مختصات نرمال انجام گرفته و توزیع انرژی پتانسیل نوارهای ارتعاشی انجام می گیرد.

۲. روش های محاسباتی

کلید محاسبات DFT و آغازین به استفاده از نرم افزار گوسین ۰۹ [۱۳] انجام گرفته است. ساختار بهینه شده برای محاسبه ساختار ارتعاشی مولکول (اعداد موج، شدت نوارهای IR و رامان) مورد استفاده قرار گرفتند. از تابعی B3LYP [۱۴-۱۵]، با تابع پایه 6-311+G(d) و B2PLYP، با تابع پایه 6-31+G(d)، در محاسبات DFT برای بهینه سازی ساختار هندسی استفاده شد. برای محاسبه فرکانس های ارتعاشی هماهنگ و ناهماهنگ [۱۶-۱۷]، شدت فرکانس های طیف زیر قرمز و فعالیت اعداد موج رامان از سطوح B3LYP با تابع پایه 6-311+G(d) و B2PLYP با تابع پایه 6-31G(d) استفاده شده است. به منظور انتساب کامل نوارهای ارتعاشی مشاهده شده به شیوه های ارتعاشی نرمال در مولکول HCA یک تجزیه و تحلیل مختصات نرمال انجام گرفت. مختصات جابه جایی داخلی از خروجی گوسین، طبق روش قبلی [۱۸]، استخراج گردید. در این روش ۳۶ مختصه داخلی استاندارد حاوی ۱۲ مختصه اضافی، طبق جدول ۱، تعریف شد. ۲۴ مختصه تقارنی غیر اضافی، با ترکیب خطی مناسب، از این مختصات داخلی ساخته شد (جدول ۱).

جدول ۱. شرح مختصات داخلی به کار رفته برای محاسبه توزیع انرژی پتانسیل.

R1	R(1,2)	A6	A(2,3,8)	D6	D(1,2,3,8)
R2	R(1,6)	A7	A(4,3,8)	D7	D(7,2,3,4)
R3	R(2,3)	A8	A(3,4,5)	D8	D(7,2,3,8)
R4	R(2,7)	A9	A(3,4,9)	D9	D(2,3,4,5)
R5	R(3,4)	A10	A(5,4,9)	D10	D(2,3,4,9)
R6	R(3,8)	A11	A(4,5,6)	D11	D(8,3,4,5)
R7	R(4,5)	A12	A(4,5,10)	D12	D(8,3,4,9)
R8	R(4,9)	A13	A(6,5,10)	D13	D(3,4,5,6)
R9	R(5,6)	A14	A(1,6,5)	D14	D(3,4,5,10)
R10	R(5,10)	A15	A(1,6,11)	D15	D(9,4,5,6)
R11	R(6,11)	A16	A(5,6,11)	D16	D(9,4,5,10)
A1	A(2,1,6)	D1	D(6,1,2,3)	D17	D(4,5,6,1)
A2	A(1,2,3)	D2	D(6,1,2,7)	D18	D(4,5,6,11)
A3	A(1,2,7)	D3	D(2,1,6,5)	D19	D(10,5,6,1)
A4	A(3,2,7)	D4	D(2,1,6,11)	D20	D(10,5,6,11)
A5	A(2,3,4)	D5	D(1,2,3,4)		

سپس همه مختصات تقارنی بروی کلیه مختصات نرمال هنجار شدند. مختصات نرمال هنجار شده برای محاسبه توزیع انرژی پتانسیل (PED) برای هر یک از مختصات نرمال مورد استفاده قرار گرفتند. از کلید واژه "HPModes" برای افزایش دقت بردارهای ویژه فرکانس ارتعاشی (تا پنج رقم اعشار) استفاده شد. محاسبات تجزیه و تحلیل مختصات نرمال با استفاده از برنامه اکسل ۲۰۱۳ شرکت مایکروسافت استفاده شد. نتایج حاصل از محاسبات PED همراه با مشاهدات نرم افزار گوس ویو [۱۹]، انتساب نوارهای ارتعاشی مشاهده شده به شیوه های ارتعاشی نرمال را با دقت کافی در اختیار می گذارد.

۳. محاسبات

کلیه محاسبات با استفاده از گوسین ۰۹ [۱۶] انجام گرفته است. بهینه سازی ساختار هندسی در سطح B3LYP [۱۷-۱۸] و با استفاده از تابع پایه 6-311G** انجام شده است. فرکانس های ارتعاشی و مختصات داخلی آنها نیز در سطح نظری **B3LYP/6-311G محاسبه شده اند. به منظور توصیف کامل نوارهای ارتعاشی اصلی مشاهده شده، تحلیلی از مختصات نرمال ارتعاشات مولکولی به عمل آمده است. برای این منظور، مجموعه ای از ۴۷ مختصه داخلی حاوی ۲۰ مختصه داخلی اضافی برای DBP در نظر گرفته شده که در جدول ۱ فهرست شده اند.

جدول ۲. پارامترهای ساختاری Py و DBP محاسبه شده در سطح **B3LYP/6-311G

Py		DBP	
BI (A ⁰)		BI (A ⁰)	
C2-C3	1.3936	C2-C3	1.3954
C3-C4	1.3916	C3-C4	1.3889
C4-C5	1.3916	C4-C5	1.3928
C5-C6	1.3936	C5-C6	1.3908
C6-N1	1.3366	C6-N1	1.3370
N1-C2	1.3366	N1-C6	1.3144
C2-H7	1.0867	C2-Br7	1.9243
C3-H8	1.0837	C3-H8	1.0814
C4-H9	1.0843	C4-H9	1.0826
C5-H10	1.0837	C5-Br 10	1.9089
C6-H11	1.0867	C6-H11	1.0841
BA (°)		Ba(°)	
C3-C2-H7	120.3	C2-C1-Br10	118.6
C-C5-H11	120.3	C4-C5-H9	121.2
C1-C2-H9	120.3	C1-C2-H8	121.2
C5-C4-H10	120.3	C5-C4-Br11	120.0
C1-C2-C3	118.5	C1-C2-C3	117.4
C3-C4-C5	118.5	C3-C4-C5	119.4
C2-C3-C4	118.5	C2-C3-C4	118.4
C3-C2-H9	121.3	C3-C2-H8	121.3
C3-C4-H10	121.3	C3-C4-Br11	120.6
C2-C3-H7	120.7	C2-C3-H7	120.7
C4-C3-H7	120.7	C4-C3-H7	120.9
C2-C1-N6	123.7	C2-C1-N6	124.5
N6-C1-H8	116.0	N6-C1-Br10	116.9

BI طول پیوند و BA زاویه پیوند.

با استفاده از این مختصات، یک مجموعه مختصات غیر اضافی تقارنی محلی با ترکیب خطی مناسب از مختصات داخلی ایجاد شده است که در جدول ۲ داده شده است. توزیع انرژی پتانسیل (PED) در هر یک از ارتعاشات بنیادی مولکول با استفاده از مختصات تقارنی محاسبه شده اند. با

ترکیب مختصات نتایج نرم افزار گوس ویو [۷]، جنبه های تقارنی، و PED ارتعاشات مولکول با دقت بسیار بالایی انجام شده است. انتساب ارتعاشات بر اساس مقایسه فرکانس ها و شدتهای نسبی نوارهای ارتعاشی طیف های مادون قرمز و رامان انجام گرفته است.

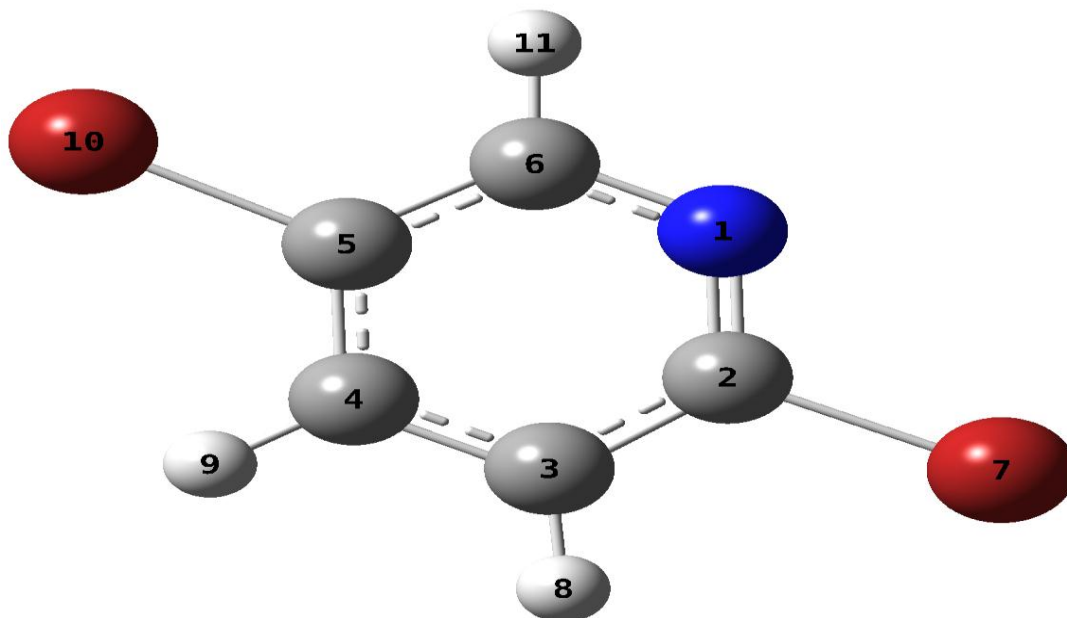
۴. تجربی

۲-۵ دی برمو پیریدین از شرکت سیگما-آلدریچ خریداری و در حلال دی کلرو اتان با روش بازبلورین شدن خالص سازی شد. طیف های مادون قرمز با استفاده از طیف سنج تبدیل فوریه Bomem B-154 در ناحیه $600-4000\text{ cm}^{-1}$ ثبت شده اند. طیف مادون قرمز با توان تفکیک 2 cm^{-1} و میانگین گیری ۱۵ اسکن بدست آمده است. طیف زیر قرمز دور در ناحیه $150-600\text{ cm}^{-1}$ با استفاده از یک طیف سنج تبدیل فوریه Thermo-Nicolet NEXUS 870 FT-IR مجهز به آشکار ساز DTGS/Polyethylene و یک مقسم پرتو نوری Solid Substrate تهیه شده است. این طیف با توان تفکیک 2 cm^{-1} و میانگین گیری ۶۴ اسکن به دست آمده است. طیف رامان با استفاده از طیف سنج تبدیل فوریه Bomem B-154 با استفاده از پرتو 1064 nm لیزر Nd:YAG با شدت 400 mW و مجموعه ای از دو فیلتر هولوگرافی برای حذف پخش رابلی در ناحیه $200-3500\text{ cm}^{-1}$ ثبت شده است. طیف رامان با توان تفکیک 2 cm^{-1} و میانگین گیری ۵۰ اسکن به دست آمده است.

۵. نتایج و بحث

۵-۱. ساختار هندسی

هندسه بهینه شده کامل پیریدین و DBP در جدول ۳ مقایسه در شکل ۱ نمایش داده شده است. چنانکه جدول ۱ نشان می دهد، استخلاف اتمهای هیدرژن با اتم برم تغییرات قابل توجهی هم در طول پیوندهای C-C و C-N حلقه هم در زوایای پیوندی ایجاد می کند. نا منظم بودن این تغییرات نشانه تغییر در توزیع بار الکتریکی روی اتمهای حلقه است تا اثرات فضایی.

شکل ۱. هندسه بهینه شده کامل DBP

جدول ۳. فرکانس های ارتعاشی و انتساب های مربوطه برای DBP.a

sym	نظری			عملی						انتساب نوارهای ارتعاشی
	Fs	I _{IR}	RA	رامان جامد	شدت نسبی	زیرقرمز CCl ₄	شدت نسبی	زیرقرمز جامد	شدت نسبی	
A'	3102	0	123	3102	2	3112	1	3103	14	2
A'	3085	0	60	3079	1	3081	0.4	3079	3	20b
				3048	6			3049	5	
A'	3069	5	85	3028	6	3051	1	3026	50	nCH11
A'	1552	18	11	1546	2	1552	35	2555	52	8b
A'	1544	20	26	1547	6	1543	3	1547	27	8a
A'	1433	159	1	1437	1	1445	98	1440	94	19b
						1432	39	1432	8	2 x 719=1438
						1394	6	1395	17	918+482=1400
A'	1346	34	3	1359	1	1351	34	1358	38	19a
						1345	6	1317	4	1000+319=1319
A'	1276	1	3	1277	3	1276	2	1277	13	3
A'	1238	1	3	1228	3					14
A'	1124	5	1	1138	1	1131	4	1141	20	15
						1121	6	1125	10	717+422=1139
						1100	46	1114	20	717+407=1124
A'	1080	178	0	1088	4	1092	100	1093	100	18b
A'	1067	20	39	1083	25	1084	24	1078	53	1
A'	987	66	2	1000	1	1003	61	1000	98	12
						1002	7	993	8	1317-319?
A''	958	0	0							17b
A''	920	3	1	911	1	918	5	914	15	10a
A''	818	29	0	820	1	822	38	832	62	10b
A'	731	1	15	737	51			736	24	6b
A''	721	3	0	718	1	719	6	717	21	4
A'	614	4	5	626	11	620	6	626	45	6a
A''	478	8	0	482	2			۴۸۲	S	16a
A''	410	4	0	413	1			422	S	16b
A'	404	25	0					407	M	vaC-Br
A'	311	1	1	319	11			319	w	δaC-Br
A''	266	0	1	285	11					γC-Br
A'	208	0	8	215	100					vsC-Br
A'	160	0	0							δC-Br
A''	71	0	0							γαC-Br

کلید محاسبات در سطح B2PLYP/6-311G(d,p) انجام گرفته است. Sym تقارن؛ Fs فرکانس مقیاس شده؛ IIR شدت نظری زیر قرمز؛ RA

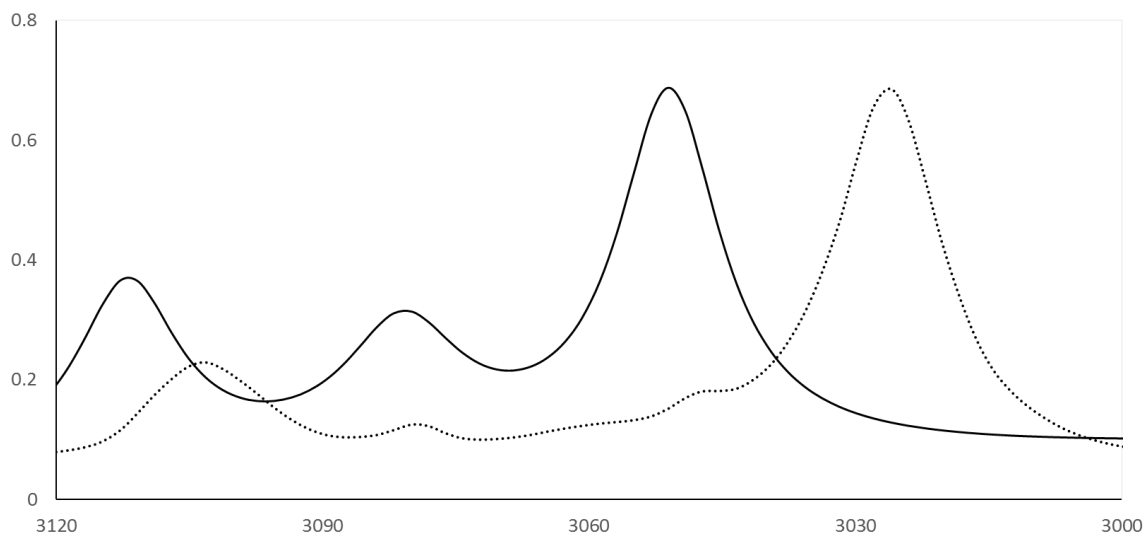
۲-۵. تفسیر طیف های تجربی

فرکانسهای تجربی و نظری DBP همراه با انتساب نوارهای ارتعاشی به شیوه های ارتعاش و PED هر یک از ارتعاشات در جدول ۴ داده شده اند.

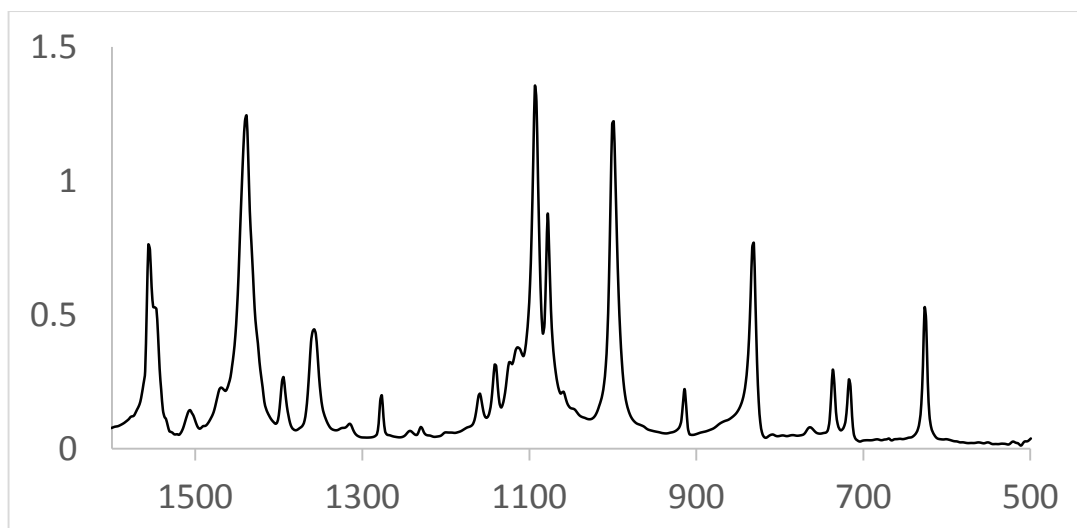
جدول ۴. تجزیه و تحلیل مختصات نرمال ارتعاشات اصلی DBP و PED های مربوطه.^a

	F	A	این پروژه	[19] مرجع
v1	3102	2	vCH(80)	vCH(95)
v2	3085	20b	vCH(78)	vCH(99)
v3	3069		vCH ₁₁ (75)	vCH(97)
v4	1552	8b	δ CH(28), vCC(27), vCN(14), δ CC(10)	vCH(53), dHC(11)
v5	1544	8a	δ CH(36), vCC(27)	vCH(42), dCCC(11)
v6	1433	19b	δ CH(62), vCC(15)	δ HCH(63), nCC(11)
v7	1346	19a	δ CCH(46), vCC(17), δ CBr(13), vCN(9)	vNC(14), dHC(14), dHCN(10)
v8	1276	3	δ CCH(64), vCN(10)	δ HNC(41), vCN(15), δ HC(12)
v9	1238	14	vCC(43), vCN(23), δ CH(21), δ CBr(10)	vNC(48), vCC(37)
v10	1124	15	δ CH(60), vCC(14)	vCH(59), vCC(20)
v11	1080	18b	δ CH(36), vCC(16), vCBr(14)	vCC(19), δ CH(17), δ CCC(11)
v12	1067	1	vCC(30), vCBr(20), δ CH(13), vCN(12)	vCC(42), vNC(22), δ CNC(13), vCBr(10)
v13	987	12	δ CH(22), δ CCC(22),	δ CCN(26), δ CCC(13), δ CNC(13)
v14	958	17b	γ CCH(80), R(10)	τ CCC(20), τ HCNC
v15	920	10a	γ CH(53), R(37)	τ HCNC(67), τ CCCN(16)
v16	818	10b	γ CH(77), R(12)	τ HCNC(76)
v17		6b	vCBr(19), δ CCC(18), δ CBr(18), δ NCC(15), δ CH(14)	τ CNCC(50), τ HCNC(21), γ BrCCC(14)
v18	721	4	R(56), γ CH(34)	δ CCC(48), vBrC(21), vCC(10),
v19	614	6a	δ CH(30), δ CC(22), δ CBr(12), δ NCC(10), δ CNC(12), vCC(10)	δ CNC(27), δ CCC(26), δ CNC(18), vCC(10)
v20	478	16a	R(43), γ CH(41)	γ BrCCC(49), τ HCNC(38)
v21	410	16b	R(44), γ CH(24), γ CBr(25)	τ CCC(48), τ CNCC(25), τ HCNC(21)
v22	404	vaCBr	vaCBr(55), δ CCC(10)	vBrC(82)
v23	311	δ CBr	δ CBr(63), δ CCH(10)	δ NBr(45), δ CBr(45)
v24	266	vCBr	γ CBr(69), γ CCH(16), R(12)	τ CCCN(13), δ BrCC(13)
v25	208	vsCBr	vsCBr(37), δ CBr(14), dCCC(14), dNCC(10)	vBrC(67), δ CNC(17)
v26	160	δ CBr	δ CBr(73)	δ CBr(49), δ BrCN(40)
v27	71	γ CBr	γ CBr(60), R(22), γ CCH(13)	τ CCCN(57), γ BrCCC(35)

طیف زیر قرمز جامد و محلول DBP در تتراکلرید کربن در شکل ۲ با یکدیگر مقایسه شده اند. طیف ارتعاشی ماده مورد مطالعه قبلاً مورد بررسی قرار گرفته [۱۹] ولی به نظر می رسد اشکالات فراوانی هم در موقعیت نوارهای ارتعاشی و هم در تفسیر آنها وجود دارد. در جدول ۵ نتایج انتساب نوارهای ارتعاشی به دست آمده در این پروژه با نتایج داده شده توسط KOC و CİRAK [۱۹] مقایسه شده اند. از کتاب ویلسون [۲۰] برای نامگذاری ارتعاشات حلقه پیریدین استفاده شده است. طیف زیر قرمز و رامان فاز جامد DBP به ترتیب در شکل های ۳ و ۴ نمایش داده شده اند.

شکل ۲. مقایسه طیف های محلول و جامد DBP در ناحیه ارتعاش کششی گروه های CH

شکل ۳. طیف زیر قرمز جامد DBP

۳۳۰۰-۱۶۰۰ cm^{-1} ناحیه ۱-۲-۵

در این ناحیه انتظار می رود سه نوار مربوط به حرکت های ارتعاشی C-H مشاهده شود. سه نوار در طیف محلول DBP در تتراکلرید کربن در ۳۱۰۲، ۳۰۸۰، و 3051 cm^{-1} به ترتیب به ν_2 ، ν_{20b} ، و $\nu_{CH_{11}}$ نسبت داده شده اند. نوار 3050 cm^{-1} یک نوار بسیار قوی است در طیف رامان و IR حالت جامد DBP چهار نوار در حدود ۳۱۰۰، ۳۰۸۰، ۳۰۵۰، و 3030 cm^{-1} مشاهده می شود که نوار 3030 cm^{-1} قویترین نوار در طیف زیر قرمز جامد است. نوار 3050 cm^{-1} به ارتعاش کششی پیوند C-H₁₁ مربوط است و چنانکه ملاحظه می شود، این ارتعاش در فاز جامد به دو نوار شکافته می شود. این امر را می توان به برهمکنش اتمهای برم با H₁₁ مولکولهای مجاور مربوط دانست که منجر به تشکیل یک پیوند هیدروژنی برون مولکولی می گردد. این برهمکنش در محلول از بین می رود و باعث یک جابه جایی در حدود 30 cm^{-1} می گردد.

۲-۲-۵. ناحیه $1000-1600\text{ cm}^{-1}$

در این ناحیه انتظار داریم نوارهای مربوط به ارتعاشات کششی C-C و C-N و خمش داخل صفحه C-H را مشاهده کنیم. دو نوار ارتعاشی نسبتاً قوی در طیف زیر قرمز جامد DBP در 1555 cm^{-1} و 1547 cm^{-1} مشاهده می شود. این دو نوار به ترتیب به 8b و 8a نسبت داده می شوند. تجزیه و تحلیل مختصات نرمال ارتعاشات مولکولی نشان دهنده آن است که در ارتعاش اول 8b، حرکت‌های کششی C-C و C-N به ترتیب ۲۷٪ و ۱۴٪ سهم دارند حال آنکه خمش‌های C-H و CCC به ترتیب ۲۸٪ و ۱۰٪ سهم اند. KOÇ و ÇIRAK [۱۹] این ارتعاش را عمدتاً به کشش CH نسبت داده اند. نوار دوم، 1547 cm^{-1} ، نیز تقریباً وضعیت مشابهی دارد و ۳۶٪ خمش CH و ۲۷٪ کشش CC تشکیل شده است. KOÇ و ÇIRAK [۱۹] این نوار را نیز عمدتاً به کشش CH نسبت داده اند. در طیف زیر قرمز DBP در فاز جامد یک نوار بسیار قوی در 1440 cm^{-1} مشاهده می شود که با یک شانه ضعیف در 1432 cm^{-1} همراهی می شود. این نوار به ارتعاش 19b حلقه پیریدین مربوط است. این یکی از نادرترین فرکانسی است که PED محاسبه شده در این کار با PED گزارش شده توسط KOÇ و ÇIRAK [۱۹] تقریباً یکسان است. نوار شانه مشاهده شده در 1432 cm^{-1} در طیف محلول CCl_4 به میزان قابل توجهی تشدید شده است که به نظر می رسد به اورتون نوار 719 cm^{-1} مربوط باشد که با 19b در تشدید فرمی است و این تشدید در طیف محلول به شدت افزایش می یابد. نوار نسبتاً قوی دیگری در این ناحیه در طیف زیر قرمز فاز جامد در 1395 cm^{-1} مشاهده می شود که در فاز محلول تقریباً دو سوم شدت خود را از دست می دهد. بسیار محتمل است که این یک نوار ترکیبی باشد که از دو مولفه 1000 cm^{-1} و 319 cm^{-1} ایجاد شده باشد. قویترین نوار مشاهده شده در طیف زیر قرمز DBP مربوط به نوار ارتعاشی نرمال 18b است که در 1092 cm^{-1} مشاهده می شود. قویترین نوار طیف رامان در این ناحیه نیز به حرکت تنفسی حلقه پیریدین، n1، مربوط می شود که در 1083 cm^{-1} ظاهر می گردد. از دیگر نوارهای قوی در این ناحیه طیفی نوار زیر قرمز بسیار قوی در 1000 cm^{-1} است که v12 حلقه پیریدین است. نوار رامان مربوط به این ارتعاش، چنانکه به طور نظری پیش بینی شده است بسیار ضعیف است و در 1000 cm^{-1} به صورت نوار بسیار ضعیفی ظاهر می گردد.

۳-۲-۵. ناحیه زیر 1000 cm^{-1}

در این ناحیه انتظار داریم نوارهای مربوط به تغییر شکل‌های حلقه پیریدین، خمش‌های خارج از صفحه CH و ارتعاش‌های مربوط به پیوند C-Br را مشاهده کنیم. نوارهای زیر قرمز مشاهده شده در 920 cm^{-1} و 820 cm^{-1} به حرکت‌های خارج از صفحه خمش CH، 10a و 10b نسبت داده شده اند. هر دو نوار در طیف رامان به طور بسیار ضعیفی مشاهده می شوند. یک نور قوی در طیف رامان در 737 cm^{-1} ظاهر می شود که به 6b نسبت داده می شود و نوارهای با شدت متوسط در ۶۲۶، ۳۱۹، ۲۸۵، و نوار بسیار قوی در 200 cm^{-1} در طیف رامان به ترتیب به 6a، خمش داخل صفحه C-Br، خمش داخل صفحه C-Br و کشش متقارن C-Br نسبت داده می شوند.

۶. نتیجه گیری

طیف‌های زیر قرمز و رامان HCA برای اولین بار ثبت گردید. ساختار و طیف ارتعاشی این مولکول با استفاده از سطح محاسباتی B3LYP/6-311+G(d) مورد بررسی قرار گرفت. علاوه بر این با استفاده از مختصات جابجایی حاصل از خروجی گوسین توزیع انرژی پتانسیل ارتعاش‌های این مولکول انجام و یک تجزیه و تحلیل مختصات نرمال انجام گرفت. نتایج محاسبات توافق خوبی با نتایج تجربی دارند.

۷. مراجع

- [1] M. Kumar, M. Srivastava, R.A. Yadav, *Spectrochim. Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 111 (2013) 242.
- [2] K.N. Wong, S.D. Colson, *J. Mol. Spectrosc.*, 104 (1984) 129.
- [3] K.B. Wiberg, V.A. Walters, K.N. Wong, S.D. Colson, *J. Phys. Chem.*, 88 (1984) 6067.
- [4] M. Szafran, J. Koput, *J. Mol. Struct.*, 565 (2001) 439.
- [5] D.Y. Wu, M. Hayashi, S.H. Lin, Z.Q. Tian, *Spectrochim. Acta Part A*, 60 (2004) 137.
- [6] G. Pongor, P. Pulay, G. Fogarasi, J.E. Boggs, *J. Am. Chem. SOC.*, 106 (1984) 2165.
- [7] L. Corrsin, B.J. Fax, R.C. Lord, *J. Chem. Phys.*, 21 (1953) 1170.
- [8] H.D. Stidham, D.P. DiLella, *J. Raman Spectrosc.*, 9 (1980) 247.
- [9] J.K. Wilmshurts, H.J. Bernstein, *Can. J. Chem.*, 35 (1957) 1183.
- [10] V.A. Walters, D.L. Snavelly, S.D. Colson, K.B. Wiberg, K.N. Wong, *J. Phys. Chem.*, 90 (1986) 592.
- [11] C. Lee, W. Yang, R.G. Parr, *J. Mol. Spectrosc.*, 114 (1985) 445.
- [12] A.D. Boese, J.M.L. Martin, *Phys. Chem. Phys.*, 14 (2003) 1.
- [13] T.D. Klots, *Spectrochim. Acta Part A*, 54 (1998) 1481.
- [14] H.D. Stidham, D. P. DiLella, *J. Raman Spectrosc.*, 8 (1979) 180.
- [15] D.P. DiLella, H.D. Stidham, *J. Raman Spectrosc.*, 8 (1980) 90.
- [16] Gaussian 09, Revision A.02, M.J. Frisch, G.W. Trucks, H.B. Schlegel, G.E. Scuseria, M.A. Robb, J.R. Cheeseman, G. Scalmani, V. Barone, B. Mennucci, G.A. Petersson, H. Nakatsuji, M. Caricato, X. Li, H.P. Hratchian, A.F. Izmaylov, J. Bloino, G. Zheng, J.L. Sonnenberg, M. Hada, M. Ehara, K. Toyota, R. Fukuda, J. Hasegawa, M. Ishida, T. Nakajima, Y. Honda, O. Kitao, H. Nakai, T. Vreven, J.A. Montgomery, Jr., J.E. Peralta, F. Ogliaro, M. Bearpark, J.J. Heyd, E. Brothers, K.N. Kudin, V.N. Staroverov, R. Kobayashi, J. Normand, K. Raghavachari, A. Rendell, J.C. Burant, S.S. Iyengar, J. Tomasi, M. Cossi, N. Rega, J.M. Millam, M. Klene, J.E. Knox, J.B. Cross, V. Bakken, C. Adamo, J. Jaramillo, R. Gomperts, R.E. Stratmann, O. Yazyev, A.J. Austin, R. Cammi, C. Pomelli, J.W. Ochterski, R.L. Martin, K. Morokuma, V.G. Zakrzewski, G.A. Voth, P. Salvador, J.J. Dannenberg, S. Dapprich, A.D. Daniels, O. Farkas, J.B. Foresman, J.V. Ortiz, J. Cioslowski, and D.J. Fox, *Gaussian, Inc., Wallingford CT.*, (2009).
- [17] A.D. Becke, *Chem. Phys.*, 98 (1993) 5648.
- [18] C. Lee, W. Yang, R.G. Parr, *Phys. Rev.*, B 37 (1988) 875.
- [19] KOÇ, ÇIRAK, *Phys. Chem. Phys.*, 3 (2010) 115.
- [20] E.B. Wilson, *Phys. Rev.*, 45 (1934) 706.